

**Konkurentsiameti peadirektorile
Lugupeetud Evelin Pärn-Lee**

Küsimused seoses Elering AS-le tehtud ettekirjutusega

26.11.2025

25.11.2025 avaldasite pressiteate, milles teatasite Elering AS-ile tehtud ettekirjutusest seoses pikaajaliste ülekandeõiguste piirangutega Eesti–Läti pakkumispiirkonna piiril. Teate kohaselt piiras Elering riskimaandusinstrumentide kasutamist viisil, mis ei vastanud Euroopa Liidu kehtivatele reeglitele, tuginedes põhjendusena elektrisüsteemi normaalseisundi säilitamise vajadusele. Soovin saada täieliku ja tehniliselt täpse ülevaate piirangute sisust, nende mõjust, Eleringi toodud süsteemsetest ohtudest ning Konkurentsiameti õiguskäsitlusest. Seoses sellega palun Teilt vastuseid järgmistele küsimustele:

1. Piirangu täpne iseloom

- 1.1. Millist konkreetset pikaajaliste ülekandeõiguste (LTR) pakkumise või kasutamise elementi piirati (näiteks pakutav maht, kehtivusperioodid, toote liigid, oksjoniparameetrid, sulgemistähtajad, nomineerimisaknad)?
- 1.2. Millise ajavahemiku jooksul piirangud rakendusid ja millise sagedusega neid muudeti?
- 1.3. Milline oli piirangu kvantitatiivne mõju turuosalistele (pakkumismahu kärped MW-des, pakkumise tühistamised, toodete saadavuse vähenemine jne)?

2. Eleringi väidetud süsteemiohud

- 2.1. Milline konkreetne ohukategooria (N-1 rikketaluvus, sagedusreservide puudulikkus, ülekandeliini koormus vmt.) toodi piirangu aluseks?
- 2.2. Millised mõõdikud, mudelid või tulemused näitasid Eleringi hinnangul, et "normaalseisund" oli ohus?
- 2.3. Millisel ajahorisondil risk tekkis (reaalaeg, päev-ette, pikk horisont)?
- 2.4. Milline oli riskiallika tehniline päritolu (liinide hooldused, avariitõenäosus, süsteemiskeemi muutused, tootmisvõimsuse nappus, tasakaalustamise raskused)?
- 2.5. Milline oli Eleringi hinnangul tõenäosus ja mõju, kui risk oleks materialiseerunud? Millised on Konkurentsiameti põhjendused Eleringi hinnangu mitte arvestamiseks?
- 2.6. Kas risk oli püsiv, ajutine või sõltus konkreetsetest süsteemi konfiguratsioonidest?

3. Seos LTR piirangute ja süsteemiohtude vahel

- 3.1. Kuidas Elering jõudis järeldusele, et just LTR-ide mahud mõjutavad elektrisüsteemi ohutust nii reaalaegselt kui ka planeerimisjärgus?
- 3.2. Milline oli tehniline mehhanism, mille kaudu LTR oksjoni maht või nomineerimine pidi elektrisüsteemi koormust mõjutama?

- 3.3. Kas hinnati alternatiivseid meetmeid (nt flow-based, koormusjuhtimise vahendid, redispatch, vastumeetmed), mis oleks võimaldanud täita ohutuskriteeriume LTR-e piiramata?

4. EL-i õigusliku raamistiku aspekt

- 4.1. Millisele EL-i õigusaktile, artiklile või ACER/ENTSO-E juhendile viitas Konkurentsiamet järeldades, et Eleringi kasutatud põhjendus ei ole lubatud?
- 4.2. Millise õigusnormi järgi tohib LTR-e piirata ja miks Elering nende raamidesse ei kvalifitseerunud?
- 4.3. Millised varasemad hoiatavad juhised oli Konkurentsiamet Eleringile andnud ja milliseid konkreetseid punkte Elering ei muutnud?

5. Konkurentsiameti sisuline põhjendus

- 5.1. Milline oli ameti sisuline analüüs selle kohta, miks süsteemiohutuse viide ei ole LTR-i piiramisel lubatav?
- 5.2. Milliseid andmeid, turumõju hinnanguid või võrdlusi (teiste TSO-de praktika) amet kasutas?
- 5.3. Kas amet hindas, et piirangul oli negatiivne mõju hinnariski maandamise võimalustele või hinnasignaalide moonutamisele Eesti-Läti piiril?
- 5.4. Milline oli ameti hinnang Eleringi tegevuse mõjule konkurentsile ja turu läbipaistvusele?

6. Süsteemiteabe täpsustused

- 6.1. Millised olid tegelikud ülekandevõimsused Eesti–Läti piiril vastaval perioodil?
- 6.2. Millised olid reaalsed füüsilised kitsendused, hooldused, katkestused või muud sündmused, mida Elering arvestas?
- 6.3. Kas Elering käsitles LTR-ide piiramist süsteemi kaitseks ette nähtud erakorraliste meetmete osana?
- 6.4. Millised olid tegelikud koormusvood enne ja pärast piiranguid?

7. Menetluse protsess + eelnev kommunikatsioon

- 7.1. Millal ja millises vormis teavitas Konkurentsiamet Eleringi esmakordselt piirangu õigusvastasusest?
- 7.2. Millised selgitused või tõendid esitas Elering menetluses ja kuidas amet neid hindas?
- 7.3. Milline oli Eleringi sisemine otsustusprotsess piirangute säilitamisel?

8. Nõutud muudatused

- 8.1. Mida täpselt peab Elering 01.12.2025 tähtjaks muutma (arvutusmetoodika, oksjonieeskiri, nomineerimisreeglid, mahud, põhjenduse alus)?
- 8.2. Kuidas peab uus tegevus vastama EL-i pikaajaliste ülekandeõiguste reeglistikule?

9. Lõplikud dokumendid

- 9.1. Palun esitada ettekirjutuse täielik tekst, sealhulgas konkreetne õiguslik alus, nõuded ja põhjendused.
- 9.2. Palun esitada Eleringi täielikud vastused, selgitused ja tehnilised põhjendused, millele tugineti piirangute rakendamisel.

Arvestades, et Riigikogu liikmel on ametist tulenev juurdepääsuõigus riigisaladusele ja muule piiratud teabele, ei ole põhjendatud pidada vaidlust selle üle, kas taotletavat infot on lubatav edastada. Usun, et avalikkusele ja ka Teile teadaolevalt on minu poliitilise tegevuse keskmes olnud järjepidevalt energeetika, huvi käsitletava teema vastu on seetõttu sisuline, põhjendatud

ja seotud põhiseaduslike kohustustega. Kui andmete edastamine elektrooniliselt ei ole võimalik, saab korraldada dokumentide või tehniliste selgitustega tutvumise Riigikogu turvatud ruumis.

Lugupidamisega,

Rain Epler
Riigikogu liige